

[Dojenje i bolesti](#)

Uvod

Dugi niz godina veliki broj žena je **pogrešno** savetovan da obustavi dojenje. Odluka o tome da li treba nastaviti dojenje nakon što majka, na primer, uzme lek dosta je složena i ne uključuje samo pitanje da li će lek putem mleka dospeti i do bebe. Takođe treba razmotriti i rizik koji odsustvo dojenja ima po majku, dete, porodicu, pa i čitavo društvo. Odsustvo dojenja povlači za sobom mnogo rizika, tako da se sve svodi na sledeće pitanje: **Da li prisustvo male količine leka u majčinom mleku predstavlja veću opasnost nego korišćenje adaptiranog mleka?** Odgovor je **skoro** nikada. Dojenje sa prisustvom male količine leka u mleku je gotovo uvek bezbednija opcija. Drugim rečima, opreznost podrazumeva *nastavak dojenja*, a ne prekid. To treba uzeti u obzir i u slučaju bolesti majke ili bebe.

Setite se da prestanak dojenja na nedelju, ili čak više dana, može dovesti do trajnog prestanka sa dojenjem, jer beba možda više neće hteti da sisa. Treba imati u vidu i to da neke bebe uopšte neće hteti da pređu na flašicu, tako da je savet da se prestane sa dojenjem ne samo pogrešan, već često i nepraktičan. Osim toga, lako je savetovati majku da izmlaza mleko dok beba ne sisa, ali ovo nije uvek izvodljivo u praksi, što za posledicu može imati bolnu prepunjenost dojki.

Bolseti majke

Veoma mali broj bolesti kod majke zahteva prestanak dojenja. To naročito važi za moguće infekcije kod majke, a infekcije su najčešći oblik bolesti zbog kojih se majkama nalaže da prestanu da doje. Najveći broj infekcija izazivaju virusi, a većina takvih infekcija su najzaraznije pre nego što majka uopšte shvati da je bolesna. Kada majka dobije temperaturu (ili sekret iz nosa, dijareju, osip, ili počne da kašlje, povraća, itd.) verovatno je već prenela infekciju na bebu. Međutim, dojenje štiti bebu od infekcije, tako da majka treba da nastavi sa dojenjem **da bi zaštitila bebu**. Ako se beba ipak razboli, što je moguće, veća je verovatnoća da će se manje razboleti nego u slučaju da prestane da sisa. Međutim majke se često prijatno iznenade kada shvate da se beba uopšte nije razbolela. Beba je bila zaštićena neprekidnim dojenjem. Bakterijske infekcije (kao na primer „infekcija grla streptokokama“) takođe nisu razlog za brigu iz istih razloga.

Jedini virus koji je izuzetak od svega što je prethodno rečeno je HIV. Za sada je opšte prihvaćeno mišljenje da HIV pozitivna majka ne treba da doji, bar ne u situaciji kada se rizik od veštačke ishrane smatra prihvatljivim. Ipak, postoje slučajevi, čak i u Kanadi, kada je rizik koji odsustvo dojenja nosi toliko veliki da dojenje ne treba odmah isključiti kao opciju. Međutim, ovo pitanje još nije do kraja razrešeno. Šta više, prema nedavnim saznanjima, ishrana **isključivo** majčinim mlekom štiti bebu od HIVa više nego adaptirano mleko, a najveći rizik nosi kombinovana ishrana (dojenje + veštačka ishrana). Te informacije još treba potvrditi.

Antitela u majčinom mleku

Neke majke boluju od takozvanih „autoimunih bolesti“, kao što su idiopatska trombocitopenijska purpura, autoimuna bolest štitaste žlezde, autoimuna hemolitička anemija i mnoge druge. Ove bolesti odlikuje proizvodnja antitela koja napadaju tkiva u majčinom organizmu. Nekim majkama je rečeno da ne bi trebalo da doje, jer ta antitela dospevaju u mleko i izazivaju bolest kod bebe. Ovo je potpuna besmislica. Majka treba da nastavi dojenje.

Većina antitela u mleku pripada vrsti antitela koja se naziva sekretorni IgA. Ta antitela ne izazivaju autoimune bolesti. Čak i da izazivaju, bebe ne apsorbuju sekretorni IgA, tako da nema razloga za brigu. Nastavite sa dojenjem.

Problemi sa grudima

- **Mastitis** (infekcija dojki) nije razlog da se prekine dojenje. Šta više, veća je verovatnoća da će oporavak biti brži ako majka nastavi da doji inficiranom dojkom. (Vidi tekst *Začepljenje mlečnog kanala i mastitis*)
- **Operacija dojke** nije razlog da se prestane dojiti, čak ni na oštećenoj strani. To što je operacija dojke u razdoblju laktacije teža, ne mora da znači da će operacija ili postporođajni period biti lakši ukoliko majka prestane da doji, jer se mleko i dalje proizvodi i nedeljama nakon prekida dojenja. Šta više, prepunjenost dojki posle operacije samo pogoršava stvari. Pobrinite se da hirurg ne napravi rez koji prati liniju areole (linija koja deli tamnije obojen deo dojke od svetlijeg). Takav rez bi znatno mogao da umanjí zalihe mleka. Rez koji liči na žicu točka na biciklu (gde bi bradavica bila središte točka) bio bi manje štetan po tkivo koje proizvodi mleko. U današnje vreme apsces dojke ne zahteva operaciju. Kako bi se izbegla operacija često se primenjuje aspiracija iglom u nekoliko navrata ili drenaža kateterom u kombinaciji sa antibioticima.
- Ne zahteva **svaka** operacija prestanak dojenja. Da li je operacija zaista neophodna sada, dok dojite? Da li ste sigurni da drugi postupci lečenja nisu mogući? Da li ta kvržica mora da se izvadi baš sada, a ne za godinu dana? Da ne bi možda biopsija iglom bila dovoljna? Još jednom, ako ipak morate da se operišete odmah, postarajte se da rez ne prati liniju areole. Možete nastaviti dojenje neposredno nakon završetka operacije, čim se budete probudili i osećali spremni za to. Ako iz nekog razloga ipak morate da obustavite dojenje na dojci koja je operisana, nastavite da dojite na drugoj. Neki hirurzi ne znaju da može da se desi da samo jedna dojka ostane bez mleka. **Ne morate da prestanete da dojite ako ste primili opštu anesteziju. Možete da dojite čim budete budni i spremni za to.**
- **Mamogrami** se teže tumače u periodu dojenja, ali ipak mogu biti korisni. Još jednom se nameće pitanje: koliko vremena treba da prođe da bi se razdoblje laktacije smatralo gotovim? Kada anamneza i fizikalni pregled nisu dovoljni za ispitivanje kvržice, ono se, osim mamografijom, može izvršiti i drugim metodama (na primer, ultrazvukom, biopsijom pomoću igle). Porazgovarajte sa lekarom o različitim opcijama. Stavite mu do znanja da je Vama dojenje veoma važno.

Nova trudnoća

Nema razloga da prestanete da dojite ako ostanete u drugom stanju. Nema dokaza da dojenje tokom trudnoće može da naškodi ni Vama, ni bebi koja je u stomaku, a ni onoj koja sisa. Ako ipak želite da prestanete, učinite to postepeno; količina dostupnog mleka se u trudnoći smanjuje, pa beba može i sama da prestane da sisa.

Bolesti bebe

Dojenje je retko kada potrebno obustaviti zbog bolesti odojčeta. Time što ga doji, majka može da pruži olakšanje svom bolesnom detetu, ali isto tako i dete pruža olakšanje majci time što sisa.

- *Dijareja i povraćanje.* Crevne infekcije se retko sreću kod beba koje se isključivo hrane majčinim mlekom. (Premda je tečna stolica česta i normalna pojava kod beba koje se tako hrane.) Najbolja terapija za te probleme je nastavak dojenja. Beba će se brže oporaviti dok sisa. Dojenje će biti dovoljno u velikoj većini slučajeva, a dodatne tečnosti, kao što su takozvani elektrolitni rastvori, neće biti potrebne, osim u izuzetnim slučajevima.
- *Respiratorne bolesti.* Postoji zabluda da deci oboleloj od respiratornih infekcija ne treba davati mleko. Bez obzira da li je ovo tačno ili ne za obično mleko, svakako nije tačno za majčino mleko.
- *Žutica.* Bebe koje se hrane isključivo majčinim mlekom često obole od žutice, čak iako imaju manje od tri meseca, ali obično je žuta boja kože jedva primetna. To nije problem, već sasvim normalna pojava. (Ima uzročnika žutice koji nisu normalni, ali ni tada, osim u izuzetno retkim slučajevima, nije potrebno prestati dojenje.) Ako se dojenje odvija normalno, majka nije primorana da ga obustavi zbog žutice. Ako ima problema sa dojenjem, regulisanje dojenja će regulisati i sam problem, dok prestanak dojenja, čak i na kratko, može dovesti do njegovog potpunog poništenja. Prekid dojenja nije pravi izbor, nije rešenje, nije dobra ideja.

Bolesnoj bebi je dojenje potrebno više, a ne manje!!

Ako imate neko pitanje na koje niste pronašli odgovor u ovom tekstu, nemojte odmah pretpostaviti da morate da prekinete dojenje. Nemojte prekidati. Potražite dodatne informacije. Nekim majkama je rečeno da prestanu da doje iz razloga koji su suviše besmisleni da ih uopšte navodimo.

Translated by Jasmina Lolin, La Leće Liga Srbije.